

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 9 grudnia 2019 r.

ZP-NKWR.431.4.17.2019.MM

Pan
Leszek Leśko
Burmistrz Olszyny

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 7 i 8 października 2019 roku na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.), zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „ustawą”, kontrolerzy Małgorzata Mazur – inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu i Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przeprowadzili kontrolę kompleksową Urzędu Miasta w Olszynie w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 12 czerwca 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2019 roku.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 października 2018 roku do dnia 7 października 2019 roku funkcję Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego (zwanego dalej „Zespołem” lub „ZI”), pełniła Pani Krystyna Mikler, obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu zapewniał Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszynie (zwany w dalszej części wystąpienia „Ośrodkiem”), natomiast osobą odpowiedzialną za wykonywanie zadań z zakresu przedmiotowej kontroli był Burmistrz Olszyny.

W zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, której przyczyną było niewłaściwe stosowanie przepisów prawa, co mogło skutkować zmniejszeniem

efektywności działań podejmowanych przez Gminę Olszyna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Uzasadnieniem dla tej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny oraz protokół kontroli podpisany przez Pana w dniu 19 listopada 2019 roku. Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Przeprowadzone przez organ kontrolny działania oraz zgromadzona w aktach kontroli dokumentacja potwierdziły, że obowiązki gminy wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zostały zrealizowane w zakresie podjęcia przez Radę Miejską w Olszynie uchwały nr VII/41/2019 z dnia 26 czerwca 2019 roku w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Olszyna na lata 2019 – 2023 (zwaną dalej „Strategią”) oraz podjęcia przez Radę Miejską w Olszynie uchwały nr III/11/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019 – 2024 (zwanego dalej „Programem”). Należy jednak zauważyć, że wyodrębnione w Programie zadania nie pokrywały się w pełni z obszarami wskazanymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, nie określono też wskaźników ich realizacji oraz harmonogramów uwzględniających szczegółowe terminy ich wykonania. Rekomenduje się, aby przy tworzeniu programów na poziomie gminnym precyzyjnie określać ramy czasowe przewidziane na realizację poszczególnych zadań oraz dążyć do ich spójności z zadaniami określonymi w programie krajowym. Każdemu z wyznaczonych kierunków działań powinno się również przypisać wskaźniki realizacji, które umożliwią rzetelne przeprowadzenie monitoringu i ewaluacji poszczególnych zadań oraz osiągnięcie zakładanych w Programie celów.

Mimo że w latach 2015 – 2018 Gmina Olszyna nie posiadała opracowanej strategii rozwiązywania problemów społecznych, jak i gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, to realizowała zadania z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które szerzej opisano w protokole kontroli. Ponieważ na dzień kontroli gmina posiadała opracowane i przyjęte stosownymi uchwałami dokumenty, odstępuje się od wydania zaleceń w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Olszyna obowiązywała uchwała Rady Miejskiej w Olszynie nr X/45/2011 z dnia 22 czerwca 2011 roku w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Uchwała została ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego nr 2011.202.3499 z dnia 30 września 2011 roku. Uchwałą nr XII/60/2011

Rady Miejskiej w Olszynie z dnia 31 sierpnia 2011 roku wprowadzono zmiany w § 2 ww. uchwały.

Zarządzeniem nr 8 Burmistrza Olszyny z dnia 31 stycznia 2012 roku w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego wskazano jego skład. Zgodnie z art. 9a ust. 8 ustawy Burmistrz Olszyny winien zawrzeć porozumienia o współpracy z przedstawicielami jednostek wskazanych w art. 9a ust. 3 lub ust. 5 ustawy. Mimo obowiązku wynikającego z cytowanego artykułu, przedmiotowego porozumienia nie zawarto z terapeutką ds. uzależnień reprezentującą własną działalność gospodarczą, co stanowi nieprawidłowość.

Na dzień kontroli, w składzie ZI znajdowali się przedstawiciele jednostek wskazanych w art. 9a ust. 3 pkt 1 – 6 i ust. 5 ustawy z wyjątkiem kuratora sądowego, co należy traktować jako nieprawidłowość. Pismem z dn. 19 września 2019 r. Burmistrz Olszyny zwrócił się do Prezesa Sądu Rejonowego w Lubaniu o wytypowania do prac w ZI kuratora sądowego, jednak na dzień kontroli w sprawie ww. pisma nie udzielono informacji zwrotnej.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego złożyli oświadczenia o zachowaniu poufności danych i informacji uzyskiwanych w trakcie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, o których mowa w art. 9c ust. 3 ustawy, jednak bez wskazania organu, o którym mowa w art. 9a ust. 2 ustawy, co stanowi nieprawidłowość.

Zgodnie z art. 9a ust. 7 ustawy, posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego winny odbywać się nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. W okresie objętym kontrolą odbyły się cztery posiedzenia ZI, w tym dwa z przekroczeniem ww. terminu, co stanowi nieprawidłowość. Na podstawie przedłożonych protokołów stwierdzono, że Zespół realizował i dokumentował zadania, o których mowa w art. 9b ust. 1 i ust. 2 ustawy. W oparciu o dołączone listy obecności ustalono, iż w okresie objętym kontrolą przedstawiciel Policji nie wziął udziału w czterech posiedzeniach ZI, co jest niezgodne z art. 9a ust. 13 ustawy.

W zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245) zwanego dalej „rozporządzeniem”, stwierdzono uchybienie w postaci jednostkowego braku udokumentowania przekazania formularza „Niebieska Karta – B” osobie, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową oraz jednorazowej sytuacji, w której Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego po otrzymaniu formularza „Niebieska Karta – A” przekroczył termin 3 dni na przekazanie go członkom grupy roboczej. Mając na uwadze powyższe, dalszą pracę ZI należy organizować w taki sposób, aby na bieżąco, bez zbędnej

zwłoki, realizować poszczególne kroki procedury „Niebieskie Karty”, co przełoży się na efektywność działań Zespołu oraz grup roboczych.

Postępowanie kontrolne wykazało również, iż w ramach prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” przedstawiciele podmiotu wszczynającego procedurę dwukrotnie przekroczyli termin 7 dni na przekazanie formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego ZI, co niezgodne jest z § 7 ust. 1 rozporządzenia. Ponadto, członkowie grup roboczych nie podejmowali działań w stosunku do osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, polegających na informowaniu ich o możliwości wzięcia udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym (miało to miejsce w znikomej ilości przypadków badanych procedur „Niebieskie Karty”), co jest sprzeczne z § 17 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia. Mimo iż zamknięcie procedur we wszystkich badanych sprawach było zgodne z § 18 pkt 1 rozporządzenia, to o zakończeniu procedury błędnie powiadamiano Kierownika Posterunku Policji w Olszynie poprzez przekazywanie kopii protokołu, co w myśl § 18 pkt 3 rozporządzenia stanowi nieprawidłowość.

Na podstawie oświadczenia złożonego do akt kontroli przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stwierdzono, że w gminie realizowano zadania wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy. Osoby dotknięte przemocą domową mogły korzystać z nieodpłatnego poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie świadczonego w Gminnych Punktach Informacyjno – Konsultacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz ofiar przemocy w rodzinie, gdzie poradnictwa udzielało dwóch terapeutów ds. uzależnień i przemocy oraz psycholog. Ponadto, mieszkańcy gminy mogli uczestniczyć w spotkaniach grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu, w której pomocą w okresie objętym kontrolą, otoczono 5 sprawców przemocy w rodzinie, a także w grupach wsparcia dla osób współuzależnionych, gdzie realizowano program terapeutyczny dla osób współuzależnionych, nierzadko dotkniętych przemocą w rodzinie.

Wzmacnianie opiekuńczych i wychowawczych metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową realizowane było w gminnych szkołach podstawowych w formie m.in.: pogadanek dla rodziców, warsztatów terapeutycznych prowadzonych przez pracowników Punktu Konsultacyjnego i Policji oraz rozmów indywidualnych przeprowadzanych z rodzicami w ramach akcji „Zmień swoje życie, jeśli jesteś ofiarą przemocy”. Ponadto, działania edukacyjne kierowano także do uczniów, poprzez zorganizowanie warsztatów profilaktycznych pn. „Przemoc – jak jej się przeciwstawić” oraz realizację projektu pn. „Nie bądź obojętny”, którego inicjatorami byli pracownicy socjalni i asystenci rodziny Ośrodka. W ramach ww. projektu dzieci otrzymały również ulotki

zawierające numery telefonów i adresy instytucji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uzależnień.

W odniesieniu do realizacji zadania, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy, prowadzone postępowanie wykazało, iż w okresie objętym kontrolą gmina nie zapewniała schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Nie posiadała na swoim terenie ośrodka wsparcia, ani nie zawarła porozumienia w tym zakresie z innymi podmiotami. Z oświadczenia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszynie wynika, iż w okresie objętym kontrolą nie było potrzeby udzielenia schronienia żadnej z rodzin. W celu realizacji tego obowiązku, Gmina Olszyna zapewnia schronienie w Domu dla Samotnych Matek z Dziećmi MONAR-MARKOT w Pobiednej i Zgorzelcu. Nie opracowano jednak stosownych procedur postępowania w tego typu przypadkach. Aby w pełni realizować ustawowe zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy, Gmina Olszyna powinna dołożyć wszelkich starań, aby formalnie uregulować zasady postępowania w sytuacji wystąpienia potrzeby zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia poprzez opracowanie stosownych procedur postępowania. Tego rodzaju działania powinny również znaleźć odzwierciedlenie w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej Gminy Olszyna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Do Zespołu Interdyscyplinarnego powołano terapeutkę ds. uzależnień bez wymaganego porozumienia.
- 2) Do Zespołu Interdyscyplinarnego nie powołano kuratora sądowego.
- 3) Oświadczenia o zachowaniu poufności danych i informacji uzyskiwanych w trakcie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie zostały złożone na drukach bez oznaczenia organu, o którym mowa w art. 9a ust. 2 ustawy.
- 4) Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywały się rzadziej niż raz na trzy miesiące.
- 5) Członek Zespołu Interdyscyplinarnego nie uczestniczył w jego posiedzeniach.
- 6) Procedura „Niebieskie Karty” nie była przestrzegana w zakresie terminowego przekazywania formularza „Niebieska Karta – A” do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, inicjowania działań w stosunku do osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie przez motywowanie ich do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz zakańczania procedur „Niebieskie Karty” w formie przekazywania kopii protokołu.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości, wydaje się zalecenia pokontrolne:

- 1) Zawrzeć porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym z terapeutką ds. uzależnień.

Podstawa prawna: art. 9a ust. 8 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

- 2) Powołać do Zespołu Interdyscyplinarnego kuratora sądowego.

Podstawa prawna: art. 9a ust. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Termin realizacji: do 31 stycznia 2020 r.

- 3) Oświadczenia o zachowaniu poufności danych i informacji uzyskiwanych w trakcie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie winny wskazywać organ, o którym mowa w art. 9a ust. 2 ustawy.

Podstawa prawna: art. 9a ust. 2, art. 9c ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

- 4) Należy zwoływać posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego nie rzadziej niż raz na trzy miesiące.

Podstawa prawna: art. 9a ust. 7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

- 5) Zobowiązać wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego do uczestnictwa w posiedzeniach.

Podstawa prawna: art. 9a ust. 13 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

- 6) Przestrzegać procedurę „Niebieskie Karty” w zakresie terminowego przekazywania formularza „Niebieska Karta – A” do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, inicjowania działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz powiadamiania podmiotów w niej uczestniczących o jej zakończeniu.

Podstawa prawna: § 7 ust. 1, § 17 ust. 3 pkt 3, § 18 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Termin realizacji: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Wojewody Dolnośląskiego. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia. W terminie do dnia **31 stycznia 2020 roku** kierownik jednostki podlegającej kontroli winien powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zalecenia, uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
.....
(kierownik jednostki kontrolującej)
Zdrowia i Polityki Społecznej

Wg
dm

